

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercurca si Sambet'a, Fôiea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sêu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari sêu mici inscrate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 22.

Brasiovu, 20. Martiu 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Unionistii. *)

VI.

Nu credeam, că voliu mai fi constrensu a continuá acestu obiectu, pre catu de momentosu in sene, atatu de si neplacutu — multor'a — si alesu unionistiloru. Ci D. nu numai că s'a apucatu de nou a luá la cutítu quasi — anatomicu unele frasi si pareri atense seau delucidate in articlii nostri de mai inainte, scriendu trei noi articli lungi seau lunguti, — ci si in articlii sei de „fondu“, carii au mai esítu de atunci asupr'a unui seau altui obiectu, totu mai continua a ne cantá melodi'a „Uniunei“, cá unu cantecu demnu de urechile sociloru lui Ulise, candu-lu batea, seraculu, fortun'a intre Scylla si Charybdis; numai cátu noue nu ne prea place astufeliu de musica, un'a că nu e dupa acordulu nostru, alt'a că nu vomu nece de cumu se o patímu, cá celiá.

Unu proverbiiu latinu díce: surdo narrare fabulam; celi vechi, deca nu aveau bumbacu, cá noi, si astupau urechile cu cera, cá se nu audia, ce nu le place. Antiunionistii inse nu au trebuentia nece de cera, nece de bumbacu la cantecele unionistiloru, că-ce nu au farmeculu sireniloru, si unde nu e farmecu, nu e nece perichu de a fi amagiti de cantare, de nu cumu va cine-va s'a dedatu dela léganu cu astufeliu de nenie.

Ci se lasámu nenie-le, se le cânte, cui place, — er' noi se ne intorcenu pucinelu la ce se atinge mai aprópe de articlii nostri, si inca de s'ar' poté cátu mai pre scurtu, si la cele mai batatórie la ochi.

De acestu feliu, mi se pare a fi mai antaniu, cá D. ne face „velle — nolle“ si pre noi Daco-romanisti, macaru cá anume rogasem pre D. in unulu dein articlii dein ainte, cá se nu ne puna intre consocii autoriului „Independentiei“, deca cutezámu a ne face unele reflexiuni, nu la tota „polemi'a“ lui D. in cuntr'a P., ci numai la puçine aserte ale lui D., cari nu se tienu strinsu de tem'a Daco-romanismului. Inse D. nu a bene-volítu a luá in consideratiune acesta modesta dorire a mea, ci per fortia me inscise si pre mene „autoriulu articliloru Unionisti“ in cartea negra a' Daco-romanistiloru. Dein ce cauza? Numai pentru că „am scosu s'abi'a (?) pentru P. cuntr'a D.“ — Candu, si cumu am facutu ast'a? nece D. nu va fi in stare se dovedesca. Adeveru este numai, cá am polemizatu in cuntr'a lui D., dar' nu sí cá „am scosu sabi'a pentru P.; un'a pentru că nu sciu portá sabia de locu, alt'a pentru că am scrisu apriatu chiaru la inceputu, cá nu am de scopu a apará Independenti'a, ci lasu aceluia se se apere, care are dreptu la aceea. Deca inse D. si-aitatu de acelu pasagiu alu meu, nui laudu memori'a, pentru mene inse e totu un'a ori si-a uitatu ori nu, ci e destulu, cá inca dela inceputu l'am fostu avisatu.

Mai aspra e aceea imputatiune a lui D., cá insumi asi fi recunoscutu: „cumu cá foculu nostru e in Bucuresti.“ Inse noi nu numai nu amu recunoscutu acé-st'a apriatu si cu cuvente espresse, cumu ni le citeza D. intre labe de gansca, — ci nece macaru tacite.

*) Vedi Nru 8.

Noi numai amu aratatu lui D. dein documente autentice pentru Dlui, cumu cá, candu e vorb'a de una natiunalitate intréga fora respectu la terminii politici, cari o impartu (vorbele lui D.), atunci la 7 milióne de magiari se potu pune in proportiune matematica 7 milióne (deca nu mai bene) de romani. Si D. fú asia de sínceru, cátu recunoscú, cumu cá dein asta parte romanulu póte se nusi tema perirea natiunalitatei. Noi nu amu vrutu se scotemu mai multu dein argumentulu nostru, si liertámu lui D. tóte cele alalte clausule, ce le mai adauge, fiendu cá pentru argumentarea nostra suntu de prisosu.

Inse totudeun'a data, abstragundu dela imputatiunea directa de dacoromanismu, ce mio aplicá mie, nu potemu se trecemu cu vederea acea dorerosá oserbatiune, cumu D. si multi alti antiromanisti, asia de desu se folosescu de aceea imputatiune, nu numai in cuntr'a individuiloru romani, ci si, mi se pare, in cuntr'a a tota romanimea seau celu puçinu inteligenti'a romana. Noi amu poté inse sei rogámu, cá se intrebuintieze celu puçinu mai raru acestu epitetu galantu, altufeliu se póte templá, cá intrebuintiandulu prea desu si forá discretiune, in urma se devenia a fi triviale.

De candu romanii in Trani'a, desteptati dein acelu somnu lungu cá alu celoru siepte Suabi, incepura a se frecá pre ochi, se vedea mai bine, cá díua e, ori totu nópte, — seau mai prosaice, de candu cutezara asi cascá si eli gur'a, si a cere, cá se le lase síloru ceva drepturi, — numai de catu unii asia numiti confrati incepura, va se díca, voire a ni-o astupá cu doua titule delicate: Daco-romanisti, si Comunisti.

Adeca multi dein confratii nostri nu potu precepe nece decumu, cumu póte fi, cá romanulu de astadi nu mai semena cu romanulu de eri. Eri, alalta-eri nu dícea un'a, seau de dícea un'a, erá sântu, cá nu mai avea curagiu se díca si doua, er' astadi nu dice numai un'a-dou'a, ci si trei-patru etc. etc. De ací apoi venu la banuela, cá dieu acesti omeni voru se treca si preste diece, cine scí inse deca nu au de cugetu in urma se le dica tote. — Tote dar'. — Inse tote li-se pare prea multu, — si ast'a e daco-romanismu.

Noi vediuramu, inca chiaru si dela anulu nou in coce, cumu unii inca suntu atatu de naivi, cátu se mira si de aceea, cumu se póte, de romanii nu lasa conducerea natiunei sale in manile atatu de esercitate a le fostiloru sei „domni pamentesci.“ Asia cátu vediendu atata nemultiumire, pentru eliberarea dein sclavi'a, ce o portá romanulu paná la anulu Domnului 1848, incepura a se luá „de gându“, cá ce va fi in urma, si a strigá: vestigia terrent!

Ce voru unii cá acesti naivi politici cu atari pretensiuni? Ne socotescu pre noi butuci, ori voru se orbesca lumea cu sofisme? — Eliberarea dein sclavia a fostu efectulu spiretului de libertate, ce de multu sufla in Europ'a, er' in Transilvani'a nu potuse strabate de catu in 1848. Er' deca acé-st'a nu strabatea in 1848 in Trni'a, ci remanea totu opritu la frontier'a Trniei cá in seculii trecuti, eliberarea nu numai nu se templá, ci ce erá mai reu, tote erau pregatite, cá urbariulu dein 1847 se se puna in esecutiune si bietulu colonu in adeveru se via la sapa de lemn, va se dica pro-

letariu, cu desagii in spate. Sclavi'a colonului transil. s'a stersu in 1848, nu dein ore-care marenemitate, ci numai pentru ca nu se mai potú tiené si mai in colo. (Va urma).

Adunarea comitetului in comitatulu Albei de diosu.

Comitatulu acesta s'a socotitu mai de multu de chiaea Ardealului, desbaterile si hotaririle, ce se facea in marcaliale lui, se luá de punctu de plecarea si cinosura si in alte parti.

Purtarea capiloru acestui comitatu escelá intru adeveru si dela 1, Aprile 1861 incóce

1) Mai cu sama schimbandu indata inscriptiunea sigilului de mai nainte „Sigillum inelyti comitatus Albae inferioris“ in „Nemes alsó Fejérvármegye petsétje.“

2) In neinvoirea de a alege dupa vreo modalitate pre deregatori, si in substituirea celor vechi de si . . . . . unii judecati . . .

3) In reorganizarea magistratelor din Beligradu si A-brudu, care au remasu pana in diuliti'a de astadi totu asia de constitutionali cá si sub defaimatulu absolutismu.

4) In prinderea si inchiderea resvretitoriloru cá Petru Branu dela Ciugudiu, Turcu dela Vingardu, Bunduoá, subscrisulu etc.

5) In sistem'a de a impededá cultur'a romanului, si de a schimbá pre judecii séu biroii satesci dupa placu de ploconu.

6) In minunat'a maniera de a face dreptati si a impacá diferentiele cu alunulu, si mai pre urma in maistri'a de a suci si resuci legea, cá se scóta o maioritate cumplita in loculu unei minoritati natiunali in comitetu, si pre airea.

Asia membrii somitetului s'au alesu cu multa precautiune, inspirare si dosire, incatu intre 91 de membri, din caçi consta acestu comitetu cu oficiali cu totu de abia se aflara vr'o 28—30 romani. Cu tóte cá padienduse strinsu §§. instructiunei asia numite de ei . . . . . alegerea ar fi reesitu cu o eclatanta maioritate in partea regimului, uite cumu:

13 cercuri administrative cate 2 deputati	26
Rosia de munte	2
Aurari'a 1, Ighiulu 1, Teiusiulu 1, Vintiulu romanescu 1, Blasiu 1,	5
Intre proprietarii cei mari lit. a — Metroplitulu, Cutilu, Springulu	3
Fisculu regescu din munti	1
Sum'a 37	

Intre 215 comune cate suntu in comitatu credemu, ca se voru aflá celu puçinu 150 cate cu 25 fl. contributiune, care cu barbati, cá Nicolau Sándoru, Protopopulu Bálint, Teodoru Teok, Achimu Daianu, Petru Branu, Nónca Turcu, si o suma fórte mare ce nu e cunoscuta o. publicu ar' fi facutu o maioritate, incatu si cei 26 deputati din proprietarii mari de sub lit. b) s'aru fi pututu alege totu din ómenii regimului, asia incatu 37 si 26 adeca 63 de romani séu ómeni ai progresului ar fi fostu in comitetu. Dar se punemu, cá cei 26 de reprezentanti ai proprietatii celei mari nu se voru puté alege deocamdata din ai nostri, totu avemu 37, la carii, daca se lipiea si cei 17 amploiatu in persónele a 13 solgabiroy, 2 fibiroy, 1 v.-comite si 1 notariu, carii au fostu anume datori a priimi instructiunea, — se facea o maioritate de 54 in contr'a la 37.

Acumu dupa ce amu vediutu, cumu s'a constituitu comitetulu si cumu s'ar fi pututu constitui, se trecemu la faci'a locului si se vedemu, cumu a pertractatu.

Luni in 23. Martiu pre la 11 óre fú inviatu comitele supremu, care dupa ce citi numele membriloru si dechiará, cá comitetulu e compusu, tienú o cuventare, in care descrie starea comitatului fórte bene, si dupa ce ispravi cu pictur'a séu cu zugravirea starei comitatului, puse de se citi instructiunea; mai anteuu unguresce si apoi la cererea Fr. Nicola si romanesce; erá se se citésca si nemtiesce, dar solgabiroyu Mangesius Frigyes, care ceruse acésta, 'si revocá cererea.

Dupa citirea instructiunei dechiará notariulu, cá prin aceea, ca s'a cititu, s'a si publicatu. Proprietariulu Zeik in se nu se indestulá cu acésta, ci díse, cá se se scrie in protocolu ca s'a cititu si prin acésta s'a facutu destulu poruncii. — Asia am intielesu eu, de va fi dísu D. Zeik mai reu, se me indrepte.

Dupa ce maioritatea cea cumplita si maiestrita a comitetului deimpreuna cu auditorii primira acésta propunere, cerendumi cuventu declarai eu, ca nu e destulu cu atata, ci se ne pronunciamu cu cuvinte lamurite, ca s'a publicatu, o amu intielesu si o primimu cu mare multiamita, pentru ca ea ne

scapá de multe lupte seci si fara capetu, si ca noi in fierbintiél'a de pana acumu nece in 4—5 ani nu amu fi pututu face o lege mai buna; prin urmare se si votamu imperatului si cancelariului multiamita prin adresa pentru ea, in care ce nu ne place se i aretamu, cá se se indrepteze la timpu.

Uitámu se insemnediu, ca inainte de mene a tienutu o cuventare frumósa parintele canonicu Joane Negrutiu, — la a carei coprinsu respunse comitele, cá nu i a venitu inca timpulu.

Cumu a fostu nimerita si priimta propunerea mea, voru spune órecandu cei de facia, — ea inse infranse inimile cele trufasie de totu, si deodata se insinuara mai multi oratori, cá se me combata. Eramu de totu reu dispusu, si asia nu potu reproduce on. publicu bataia ce amu luat. Celu mai anteuu oratoru baronulu Kemény István mi aduse a mente „Sua Majestas sacratisima non gubernabit per patentes“ das alte Lied, la care paremise, ca iamu replicatu mai tardiu, cá cele mai multe legi de cari se tienura si s'ar mai tiené Dloru pré bucurosi, cumu fú instructio tabularia si diplomele de nobilitate etc. suntu tóte patente si legi imperatesci, cá de nu ne ar fi facutu imperatulu instructiunea gata, ci o ar fi lasatu pre noi, póte cá nu s'aru fi scapatu capetele intregi de fokos-iurile Dloru, si noi cu atata suntemu datori mai cu mare multiamita.

In fine maioritatea priimi propunerea Zekiana si minoritatea remase cu votulu de multiamita, numai in protocolu.

Intre cele alte puncte de desbatere fú de totu interesanta cestiunea curialistiloru, care Dloru o incredintiara monarchului, care a regulatu-o si pana acumu, eara noi vreamu se o pertraptamu. Argumentele ce lea adusu aci parentii canonici Joane Negrutiu si Constantinu Papfalvi au meritatu a fi scrise cu litere de auru; cu tóte acestea ele remasera fara resultatu cá si sementi'a aruncata pre pétra.

Mai e de insemnatu, ca Parintele Metropolitu n'a aflatu de cuventia — si cu totu cuventulu, — a veni aici. —

In urma vrendu a fi dreptu si fara partinire, cauta semi esprimu parerea de reu, se compatimescu si se imputu purtarea romaniloru, carii afara de doi preoti si doi mireni nu cutediara asi deschide gurele, cá se díca celu puçinu unu „asia“, „bene“, „pre bene“, candu vorbiea oratorii lor; candu ungurii, sciea díce „helyes“. In fine, cá de „tiene minte“ mai adaugu, cá Domnulu comite supremu avú naiv'a placere de ami inscrie numele in list'a membriloru comitetului Aesente-Juon, la care in cea deanteiu cuventare observai, cá se faca bene se coréga si se rectifice Joanu Axentie Severu, pentruca acestu nume e sanctionatu asia prin multe contracte private si decrete imperatesci, eara anume prin dóue diplome, unulu dela imperatulu Nicolae alu rusiloru cu ordinulu santei Ane a III. clasa, alta dela imperatulu nostru cu ordinulu Franciscu Josifu I.

✱ J. A. S.

Adunarea comitetului in comitatulu Turdiei.

In 23. si 24. Martiu, doua díle intregi intregutie cumu lea lasatu Ddieu amu ispravitu totu atata, catu ispraviseramu in 25. Sept. a. tr. in 2 óre, adeca: NIMIC'A! — Nu ve place D. redactoru si nu primiti? Bine, dara apoi se aveti si Dv. si o. publicu cititoriu acea patientia, cu carea singura ne putemu laudá astadata, ca amu avutu-o noi la tóte interpelatiunile si invectivele, unele chiaru triviale, facute in bataia de jocu Dlui administratoru; — apoi in acestu casu noi ne damu parol'a de onóre, cá ve vomu servi cu unu estrasu alu intemplariloru de dí, catu se póte mai detaiatu — ve invoiti? — da? éra bine. —

D. adm. Stef. Züllich, chiamatu dupa datina prin un'a comisiune, deschise adunarea, salutandu pre comitetu si pofindu pre DD. membrii, cá cu cumpatu, fara patima si interesu se pertraptédia obieptele propunende, si spunendu, ca dupa ce comitetulu comitatense prin alegere noua in loculu celoru ce esisera din comitetu s'a intregitu, adunarea o dechiará de deschisa, pofindu pre notariulu comitetului, cá se citésca numele membriloru comitetului si ordinatiunile guberniale ce erá la ordinea dílei Abia se facuse cea d'antania si D. Tisza, dupa ce premise, ca se socote talmaciulu principialoru cuprinse in representatiunea Dumnealoru dein 25. Sept. a. tr., si incepú sirulu interpelatiuniloru in privinti'a lapedarei celoru 10 oficiali comitantensi, a scoterei unoru posesori mari din comitetu, — a substituirei oficialiloru, si a alegerei membriloru celoru noi in loculu celoru dimisionati; — néga a fi comitetulu nice dupa patenta legalminte constituitu, — adause, ca nice scie, cumu selu numésca, caci alegerile nóue au fostu influintiate de autoritatea organeloru politice — si conchiamatórele s'au facutu pre lenga reversalu; — intreba, ca póte

D. adm. garanta libertatea vorbirei? pótene incredintiá, cá oficialii de acumu pentru parerile loru politice nu voru pati, cá cei 10 in 25. Sept. a. tr.? apasa apoi ca suntem in crusca — si ne provoca, cá se veghiamu se nu cademu in alta si mai mare; — poffi in urma, cá D. adm. se i dè respunsu odichnitoru la tóte; — se repuna in oficiu pre cei 10 oficiali scoosi (elosapattak) se se rechiame membri demisionati dintre posesorii cei mari, — se i se priimésca proieptulu in privinti'a unei reprezentatiuni facunde inca astadi la inaltulu r. gubernu pentru vindecarea gravamineloru Dloru, caci numai ast-feliu se va slobodi la pertraptare. —

D. adm. respunse cu tóta moderatiunea, receruta dela unu barbatu de statu, basandu si asertiunile salè pe §§. instructiunei, néga ca organele politice aru fi influentiatu alegerile cestionate — inse dupa ce se cetira 2 scrisori dela 2 judi procesuali; respunse: ca si Ilustritatea sa possiede documinte autentice, demne de tóta credinti'a, ca in privinti'a acésta aristocrati'a nu numai a remasu curata, ci ca au agitatu cu multu mai multu, cá organele politice. — Respunsulu fù destulu de naivu. — Romanii avura ocaziune a se incredintiá ca: Illiacos intra muros peccatur et extra, remasera inca uimiti: ca, cumu póte fi, ca agitatorii aristocrati nu se infera de bujtogatai? — caci déca agitatorii esiá dintre romani, apoi tienete, ca ei se inferá fara cea mai mica crutiare cu acestu epitetu de vécu, inventatu si rezervatu, credu, ca eschisivu numai pentru romani!? —

D. Tisza fú spriginutu intru tóte de D. Baronu Kemény György, care poffi pre oficialii substituti in loculu celor demisionati, cá se abdica, in urmarea caruia 3 judi procesuali Almási, Fegyverneki si Dávid, deimpreuna cu v.-comitele Korodi mergundu la D. adm. abdisera dela oficiulu Dloru. —

Totu in intielesulu D. Tisza vorbira Bar. Huszár Károly si preotulu ref. Benő din Petrila, si inca acestu din urma in tonulu unui boieru ruginitu, — sinici pe de parte in spiritulu evangeliului, care trebuie se caracterise pre ministrii lui Christu ori de ce confesiune. —

In acestea impregiurari atatu de disgustatóre isi cerú cuventa si parintele canonicu J. Vlassa si dîse, ca: Secolulu nostru e secolulu progresului, cei ce nu facu nice unu progresu suntu statuinari séu si retrogradi. — Cuventatoriulu adause, ca crede, cumuca nece unu omu cultu n'aru vré se fia inferatu séu cá statiunariu, cu atata mai puçinu cá retrogradu. — Amu intratu in salonulu acesta, dîse, in acea sperantia, ca dupa una pausa de 6 luni voiu vedé pre membrii comitetului, cá pre tilii mumei comune in buna si fratiésca intielegere, cu durere inse sum silitu a esperia, ca intru buna intielegere n'amu facutu neci celu mai micu pasu inainte. — Spiritele cuventatoriloru le vediù totu in stadiulu dela 25. Sept. a. tr. ma ele au descinsu pana la personalitati. — Nu vréu, continua cuventatoriulu, se me demitu la polemii intru apararea D. adm., caci Ilustritatea sa nice are lipsa de apararea nimenui, si se apara mai bine decatu l'aru apará ori cine altulu — apoi eu credu, ca D. adm. e respundiatoriu numai superioriloru Dlui, éra nu si comitetului. — Cu atata mai puçinu vréu a apará abuserile; — cá se nu se dîca inse, ca „qui tacet consentire videtur“ nu numai nu consimtiu cu incriminarile facute D. adm., ci le si respingu cu dispretiu — caci in intielesulu §. 26 alu instructiunei prov. acelea nice suntu in stadiulu in care suntemu — iertate. —

Cu parere de reu trebuindumi a vedé, cumu se ataca chiaru si autoritatea oficiului si inaltulu r. gubernu nu potu indestulu a trage luarea aminte a ven. comitetu asupra acestui incidentu tristu, care olatina si zgudue guvernarea insasi, neconsolidata dela 1848—9 incóce, cumu se cade -- si care deschide pórtu largu la anarchia, pe carea, credu, ca nu o vrea nimene. —

(Va urma.)

Nu te teme de bine!

Din desbaterile comisiuniloru de prin comitate precumu si din celea ale conflucului universitatiei sasesci séu a dietei sasiloru, cine nu è orbu póte vedé, ca romanii n'au ce sperá neci o multumire a drepteloru s'ale pretensiuni neci din partea sasiloru, neci din partea unguiloru, decatu numai dela Maiestate.

Deputatulu Rannicher incai o si spuse pe facia Dlui deputatu J. Ballomiri in siedinti'a din 23. Martiu, candu se provocà acesta la diplom'a din 20. Oct. 1860 si la biletulu Mai. catra gr. Rechberg cá la „Jus Publicumu“; eata sasulu: „Pasulu pentru schimbările afundu taiátóre se afla numai in biletulu Maiestatiei catra gr. Rechberg. Ear' natiunea sasésca

prin diplom'a din Oct. si patenta din 26. Febr. sia recastigatu tocma constitutiunea sa, si pe lenga atata se fimu odichniti!“ dîce Rannicher.

Schnell, deput. Brasiovului, spriginesce pe Rannicher, dîcundu, ca se retacesce Balomiri, pentruca diplom'a din Oct. au restituitu tocma earasi constitutiunea municipala a sasiloru; estinderea „schimbariloru afundu taiátória“ nu è neci-decumu precisata.

In 1860 indata a 3-a dî dupa esirea diplomei intocma discursè unu sasu renumitu asia: acumu eara vomu fi cá inainte de 1848, ne vomu face si preface cá cumu amu vré se multumimu si pre romani, le vomu mai si aruncá cate ceva, pana candu ne vomu face lege in dieta, unindune cu unguirii, apoi dupa sistem'a nóstra, cine nu va ascultá, vai de elu. — Cu limb'a inca i vomu tragana dintr'o dî intr'alta pana candu osteninduse se voru retrage ei singuri, ca romanulu lesne se retrage dela lupta, indata ce cade in desperatiune. Acésta e facuta cu calculare. — Totu atata castigaramu si intre magari, cari cu tóte ca au fostu revolutionari in contra dinastiei mai toti, totusi prin diplom'a din 20. Oct. isi recapatara constitutiunea si limb'a, si noi neci in diploma neci in altu actu n'avemu nemica precisatu pentru noi. Lupt'a in secu. Ce ne trebuie dar' nóue? Biletulu prean. catra Rechberg vedemu, ca neci ca'lu crésta acumu neci sasi neci unguirii. Totu ce avemu: séu neamu storsu cu lupt'a séu avemu din parintésca recunoscintia a imperatului.

Chronic'a din afara.

Insurectiunea polóna. „W. Z.“ aduce in 3 telegrame din Varsiavi'a, 25. Mart. urmatórele sciri: Milewski in capulu unei bande mari de insurgenti fú invinsu in padurea dela Cazmierz de comand. rusu Wittgenstein, si ranitu si fugí in Posena Prusiei. — Multi insurgenti cadiura si multa munitiune, arme, bagagia li se luà din partea rusiloru. — O banda de 100 insurgenti a fostu respandita de dóue ori in 20. si 21. Czechowski, comand. polonu, care o conduse si 2 preoti se gasira intre morti. Multa stricare au avutu si aci insurgentii. — Fugari numerosi trecu graniti'a. Alti 500 de insurgenti, cari fura ajunsi la Crasnabrod in guvernamentulu Lublin fura batuti, suferindu mare perderi.

Dealtumintrea scirile dela graniti'a polóna spunu si de victorii ale insurgentiloru. Lewandowski cu Lelewel au reportatu multe victorii asupra rusiloru. —

„Br. Z.“ scrie in 23. Mart., ca Polonii au invinsu la Conin si cá generalulu rusu Wittgenstein s'au ranitu si prinsu de insurgenti.

„W. Z.“ din Varsiavi'a 26/3. inse scrie, ca atat Cieszkowski catu si Lewandowski fura batuti si estu din urma si prinsu in gub. Lublinu. —

Neunirea fú si acumu besti'a aceea stricatiósa, care ear' amenintia pe poloni cu stricare totala, care sei mai adorma celu puçinu pe alti vreo 30—40 de ani inainte. — Precandu Langievicz se gerea cá dictatoru prochiama, Mieroslawski esi de alta parte cu decretu totu dela gubernulu prov. nationalu, si se proklamà elu de dictatoru, dechiarandu pe Langievicz de usurpatoru; ceea ce si motivà pe acesta a se retrage dela lupta. Langievicz adeca, cá capu democratulu vrea a se luptá numai pentru libertatea toturoru, precandu Mieroslawski boieriulu, dupa ce va sangerá poporulu, vrea a luá partea leului pentru cast'a boieriloru. Astufeliu se sciu natiunile cele cu aristocratie mari inmomentá ele pe sene si batute de Ddieu totu nu invatia minte. — Invetiati a ve desbraca de perfidia murdara, nascuta din ambitiune si interese particulari! —

In cealalta Europa inca nu s'a facutu neci o pornire in favórea Poloniei, numai Franci'a crede, ca unu congressu europeanu va imbuna si sórtea Poloniei.

PRINCIPATELE UNITE ROMANE.

Bucuresci 14. Martiu v. Tóta tier'a romanésca se afla intr'o miscare fórte viuóia in caus'a preparatiuniloru la diverse espositiuni, ce s'au ordinau de catra ministeriu inca din a. tr.; asia de e. in Bucuresci, in Giurgiu, in Plóiesci judeciulu Prahova, in judeciulu Mechedintiu, Vlaska si intr'alte locuri, espositiunea agricola si industrialu, ad. de vite si totu soiulu de industria, se va tiené camu in lun'a lui Oct., dupa cumu suna reportele comisiuniloru agricole, cari au defiptu si sume de galbini pentru premiarea producteloru celoru mai eminenti. Parenise ca in Bucuresci se infintiédia si o espusetiune permanenta din tóta Romani'a, dupa cumu se afla si in Franci'a, unde in tóta granditatea straluce unu palatu infricosiatu totu

de sticla (glajaria), mediulocu pré folositoriu spre a inaintá comerciulu si industri'a. Espositiunile pe malulu Dunarei voru puté deveni cu timpu unu concursu, unu emporiu, care va familiarisá industri'a orientala cu cea occidentala. E timpul, cá se se scuture si romanii din Principate si se'si traga peliti'a de pe ochi, ca industri'a, mai vertosu cetatienésca, se consideréza acumu de unu mediulocu potinte si de manunchiu tare de a cuceri si tieri si popóra si avutiile lor. Astufeliu vomu vedé, ca si pana acumu Romani'a va fi cercetata de asemenea cuceri — prin tóte satele si cetatile ei — in care strainii esercitésa totu feliulu de profesiuni, inavutienduse din sudórea romanului, care nu considerà, ca acestea industrii potu avé in urma rezultate cuceritorie. Capii tieriloru in tóta Europ'a punu multu pretiu pre bun'a - stare si inflorire a industriei, de e. imperatulu Austriei si acumu si au datu unu palatu alu seu, anumitu pentru unu museu de totu feliulu de obiecte de arta si industria, unde se voru aduná din tóta lumea mustrele cele mai eminente de inaintarea industriei, unde voru avé intrare toti industriarii, inlesniendusi inaintarile de a puté cuceri mai incolo lumea cu arm'a industriei; astufeliu vedemu, ca facura anglii, facu françii si voru face si alii buni parinti ai poporeloru sale. —

Comisiunile agricole din Romani'a se intrecu cu multumit'a votata Domnitoriului pentru acestea initiative folositorie si pline de precautiune spre a intimpiná relele inapoierii si cuceririi celei croite si tiesute.

Scóla de arte din Bucuresti inaintéda. In 8. Martiu suptu presiedinti'a Mariei Sale Domnitoriului consiliulu ministriloru decise, cá scóla de arte se intre suptu regimulu militariu, adeca suptu administrarea ministeriului de resbelu, alaturanduse la stabilimentele de artilerie, unde toti elevii scólei de arte inca voru afla in atelierile acestoru stabilimente o instructiune practica si regulata, de unde si fondurile si spezele acestei scóle trecu in bugetulu armatei. Toti elevii dupa finirea cursului, voru fi indatorati a lucrá in atelierile statului 2 ani, si numai dupa acésta voru primi diploma de maistru, dintre cari cei mai deprinsi se voru aplicá in stabilimentele statului, ear' ceilalti voru puté esercitá profesiune privata.

Articululu 5 alu decretului Domnescu din 11. Martiu ilu citimu in Monitoru asia:

„5. Nimene nu este in dreptu pe viitoriu a esercitá o meseria, pana ce nu va presentá o diplomá de maistru in profesiunea, la care se destinà.

Art. 6. Ministeriulu nostru de resbelu se autorisésa, cá fonder'ia si noile stabilimente, ce suntu a se creá pentru infintiarea unei fabrice de arme, se le póta construi pe localulu acelei scóle, devenite proprietatea acestui ministeriu de resbelu.“

Joanu Vacarescu, poetulu nationalu, care in timpi vitregi, simtiendu durerea despre decadinti'a romanului si despre dispretiulu, in care se aflá limb'a romana in Principate, celu d'antaiu o inaltia prin poesii nationale, repausà in Domnulu in 3. Martiu si la 5. se inmormentà la beseric'a S. Joanu celu mare, cu o pompa funebrala, demna de marirea nobila a acestui sufletu de romanu, cu care ocaziune D. J. Eliade Radulescu tienù in onórea repausatului o oratiune funebrala, in care 'lu numesce parintele poesiei romane, si care de'mpreuna cu fericitulu George Lazaru sciura desteptá ambitiunea banului D. Balaceanu, spre a intemeié in Sf. Sava prim'a scóla de matematica, filosofia si teologia in limba romana, precandu romaniloru le èra rusine a vorbi si cugeta romanesce, pentruca mai 'nainte numai fanarotiesce se crescea romanii.

Intr'o nota in Mon. memoréza D. Heliadu, cumca repausatul Vacarescu in a. 1787 a tiparitu prim'a gramatica romana in 2 editiuni, un'a in tipografi'a Rimnicului, ear' alt'a in Vien'a, fiinduca barbatulu acestu mare èra totu odata si politicu, si vrea cá regeneratiunea limbei romane se strabata si preste Carpati. *) Fiai tieriu'a usióra si memori'a decantata in veci!

In 13. Martiu Mari'a S'a Dómn'a, a bine-voitu a pune

*) Facem inse atentu pe D. Heliadu, ca in Vien'a esise la lumina, cu 7 ani mai nainte prim'a gramatica romana si inca cu litere romane, adeca: Gramatic'a latino-romana, compusa de Sam. Klein de Szád, care imbogatita de Georgiu Gabriel Sincai, esí la lumina in a. 1780. R.

prim'a pétra fundamentala la beseric'a comunitatii reformate (calvinista) ce se intemplà cu o pompa mare, unde lenga o strana si un altariu stá redicatu drapelulu ungur-scu. — Renumitulu preotu Kóos a tienutu cuventare ungurésca, si preotulu evang. Neumeister alt'a in limb'a germana; ear' actulu ilu fini Dómu'a, adresanduse oatra D. Baronu Eder, agentu si consulu alu imp. Austriei, care se aflá de façia cu totu personalulu seu, cu acestea cuvinte:

„Me simtu ferice, fiindu chiamata a pune prim'a pétra a unei beserice consacrate lui Dumnedieu de comunitatea evangelica reformata. Vedu totud'auna cu o profunda multumire inmultienduse pe pamentulu Romaniei numerulu institutiiloru, care potu aduce acelor, cari suferu, consolati si adjutória.“

De aici Mari'a S'a merge la institutul S. Maria, care se afla suptu damele germane, ce se afla suptu patronatulu representantului Austriei si visitandulu — credemu, ca va fi vediatu neaparat'a necesitate de a inteti crescerea generala nationala a juneloru patriei, preste care domnesce. —

Lenga guvernementulu Serviei s'a denumitu agentu oficialu alu Romaniei cu retributiune de 37,800 lei pe anu, danduse acestu postu D. Teod. Kalimachi, prim. secret. alu agentiei tieriei dela Constantinopole (!) óre romanu è or grecu? pentruca e mare contrastu intr'o reprezentare a Romaniei si interesulu ei si intr'e persóna straina. —

Instructorii francesi tramisi de gubernulu imp. Napoleon suptu siefulu de escadronu de statu maioru Lamy, siefulu divisiei militare francese, inca totu se afla in lucrare, si Domnulu visitandu armat'a 'si aratà multumirea cu lucrarile lor, candu tienù unu smotru peste armata in dílele prime ale lui Martiu. Dupa Monitoriu. R.

Nru 1146 civ. 1863. EDICTU.

Din partea magistratului urbanu si districtualu din Brasiovu, cá instantia pentru pertractarea remaselor, se face cunoscutu, cumca in 14. Aprilie 1862 a repausatu Bucura veduv'a dupa Juon Paraschivu, lasandu unu testamentu. Intre eredi chiamati dupa dens'a se afla si fiulu ei acum in etate de vreo 55 ani, care inca pe timpul mortii tatalui seu, plugariu — lui Juon Paraschivu, se aflá absentu, si de atunci incóce nu s'au aratatu neci spre primirea partii de ereditate dupa tatalu seu, neci dupa provocatiunea spre a se declara de crede, si spre pertractarea remaselor dupa mam'a lui Bucura veduv'a Juon Paraschivu; — fiindu asiadara domiciliulu lui Juon Paraschivu necunoscutu judecatoriei, se provóca densulu a se arata in terminulu de unu anu, socotindu dela terminulu acestui edictu la judecatori'a acésta, si a dispune despre partea sa creditaria dupa tata si mam'a lui, cu aceasi observatiune, ca la din contra se va propasi in priviti'a averei numite cu coeredii si cu curatorulu lui denumitu, mai departe

Brasiovu in 14/2. Martiu 1863.

2-3 Din consiliulu magistratului urbanu si districtualu, cá judecatoria.

INSCIINTIARE.

La Gras, Barth & Comp. in Breslau a esitu o brosiura, care cuprinde mai multe sute atestaturi despre

Sirupu de peptu,

care se apróba de mai multe fisicate, unu mediulocu pentru orice tuse vechia, pentru durere de peptu, ragusial'a de ani, greutate in gatu, plumon'a balosa, care intr'u casuri fórté numeroase, au liferatu celu mai multumitoriu resultatu.

Acestu Sirupu lucrédia indata dupa intrebuintiarea d'anteiu avantajosu binefacatoriu, mai virtosu la tuse convulsiva si tuse magarésca, ajuta scótere flegmei cei lipice inecaciósa, alina iritamintul in gutlegiu si departedia in scurtu timpu ori care macaru catu de infocata chiaru si tusea de epica si scuiatur'a de sange.

Pentru BRASIOVU am datu D-lui **S. P. Mailatu** uniculu depositoryu.

Pretiuulu unei $\frac{1}{4}$ butelia 1 fior. in sunatori.

5 " " $\frac{1}{2}$ " " 2 " " " " G. A. W. Mayer in Breslau. (Prusi'a.)

Cursurile la bursa in 31. Martiu 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 34 cr. v. a
Augsburg	—	—	111 " — "
London	—	—	111 " 80 "
Imprumutulu nationalu	—	—	81 " 30 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	75 " 85 "
Actiile bancului	—	—	796 " — "
" creditului	—	—	202 " 60 "